

Informasjonsmøte om innsamling av markedsdata

17. april 2018



Statens **jernbanetilsyn**

Agendapunkt 1

- Hensikt og bakgrunn for rapportering til markedsovervåkingsorganet
 - Statens jernbanetilsyn (SJT) som markedsovervåkingsorgan
 - Overvåker markedet og konkurransesituasjonen på markedene for jernbanetjenester
 - Informasjon om tilsynets datainnsamlings- og rapporteringsarbeid
 - Om behovet for en årlig markedsdainnsamling
 - *v/ Kemal Zulovic, rådgiver*

Markedsovervåkingsorganet - Formål, oppgaver og myndighet

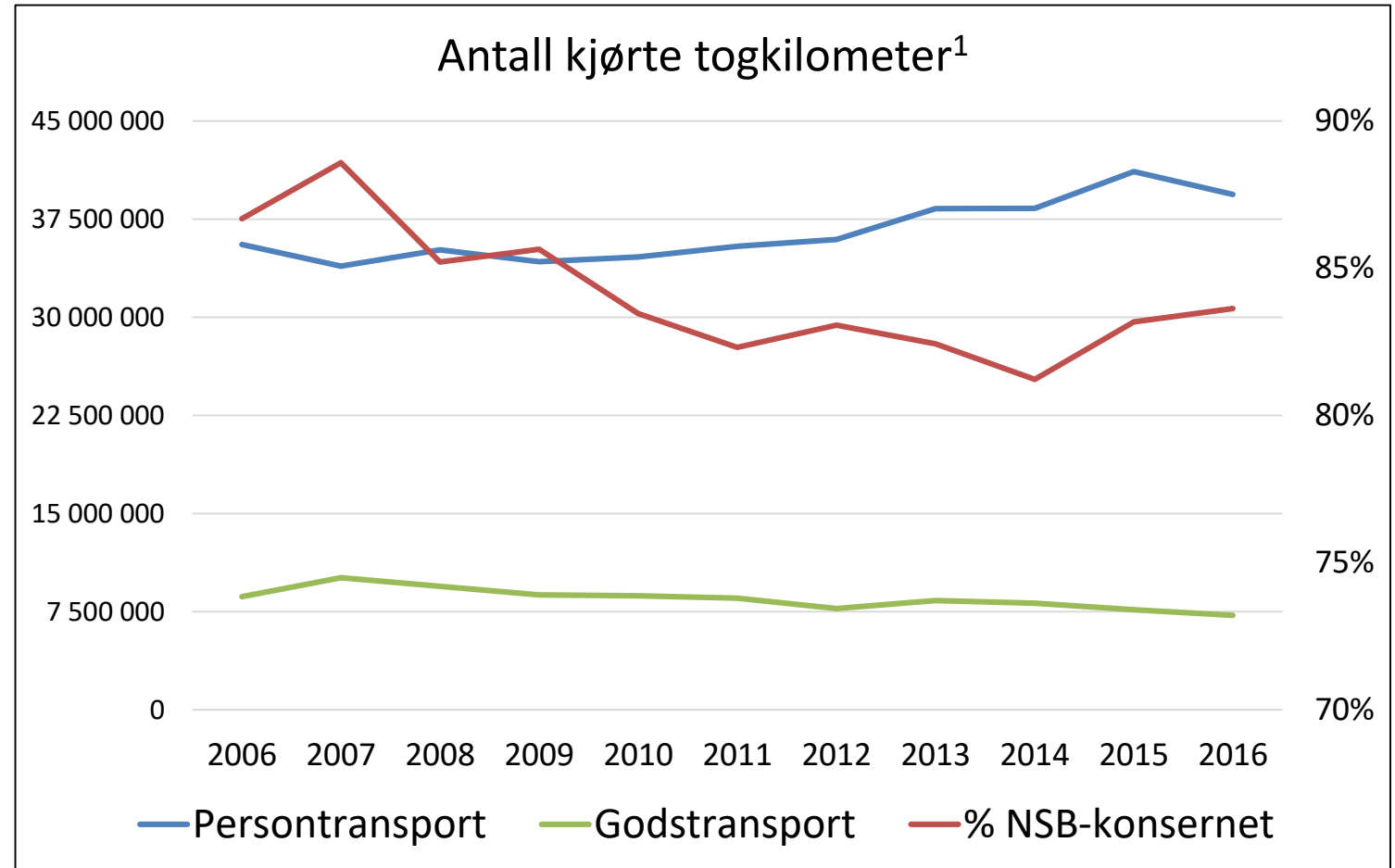
- Jernbaneforskriften kapittel 11: Markedsovervåking
- Formålet med markedsovervåkingen er å arbeide for et *effektivt jernbanemarked med sunn konkurranse og likeverdige vilkår*
- Markedsovervåkningsorganets kjerneoppgaver:
 - Overvåke markedet og konkurransesituasjonen på markedene for jernbanetjenester
 - Treffe beslutning om nødvendige tiltak
 - på grunnlag av klage, jf. § 11-2 (3),
 - eller på eget initiativ, jf. § 11-1 (7)
 - Motvirke diskriminering, konkurransevridning, uønsket situasjon i markedet

Overvåking av markedet – arbeid frem til nå

- Indikatorer knyttet til trafikk
 - Rapportering av sikkerhetsindikatorer til Statens jernbanetilsyn, jf. sikkerhetsstyringsforskriften § 8-1
 - Seksjon for markedsovervåking har vært deltagende i å utarbeide indikatorene knyttet til trafikk i rapporteringsskjemaet
- Innhenter fortløpende strekningsspesifikk markedsdata fra TIOS-databasen til Bane NOR
- Interne analyser og rapporter
 - Blant annet i forbindelse med klagesaker
- Rapportering til IRG-Rail og til Samferdselsdepartementet i forbindelse med RMMS (oppgave som er overført til SJT)

Eksempler på analyser - Overordnet markedsutvikling

- Gradvis økning i persontog-trafikken
- Kjøres mindre godstogkm i 2016 enn i 2006, men har ligget stabilt de siste 10 årene
 - Har ikke fått til økning
- NSB-konsernet står for over 80 % av alle kjørte togkm gjennom hele perioden



1) Kilde: Rapportering av sikkerhetsindikatorer til Statens jernbanetilsyn, jf. sikkerhetsstyringsforskriften § 8-1

Eksempler på analyser - Data fra TIOS-databasen

- Tilsynet overvåker et utvalg av strekninger
- Data hentes direkte fra Bane NORs TIOS-database
- For godstransport er det foreløpig valgt ut syv strekninger
 - Begrenset konkurranse på de fleste av strekningene
 - Cargolinks trafikk overtatt av CargoNet og Green Cargo på de innenlandske strekningene

Strekning	Antall kjørte godstog (tur/retur) 2016	Antall aktører 2016
Alnabru - Bergen	3221	2 (3)
Alnabru - Stavanger	2246	2 (3)
Alnabru - Trondheim	2894	2 (3)
Trondheim - Bodø	1031	1
Alnabru - Charlottenberg	2709	4
Alnabru – Kornsjø	540	2
Narvik – Riksgrensen	8030	3

Eksempler på analyser - Data fra TIOS-databasen

- Tilsynet overvåker et utvalg av strekninger
- Data hentes direkte fra Bane NORs TIOS-database
- For persontransport er det foreløpig valgt ut fem strekninger
 - Fokus på:
 - Strekninger med flere aktører
 - Forskjellige rettigheter til å ta av og på passasjerer
 - Grensekryssende trafikk
 - Trafikk tildelt etter anbudskonkurranse

Strekning	NSB-konsernets andel av kjørte persontog i 2016 (tur/retur)
Oslo S – Kongsvinger	NSB > 80 %
Kongsvinger – Charlottenberg	NSB < 50 %
Oslo S – Halden	100 %
Halden – Kornsjø	100 %
Drammen - Oslo S	NSB > 60 %
Oslo S – Gardermoen	NSB < 50 %
Oslo S – Gjøvik	100 %

Rapportering til IRG-Rail

- Tilsynet er medlem av Independent Regulators' Group - Rail (IRG-Rail)
 - Uavhengig organisasjon for markedsovervåkingsorganer
- Deltar i arbeidsgruppen IRG-Rail Market Monitoring
 - Samarbeid, faglig diskusjon og erfaringsutveksling
- Arbeidsgruppen publiserer en [årlig rapport](#) om utviklingen i jernbanemarkedene i IRG-Rail-medlemslandene
- SJT leverer årlig data til arbeidsgruppen
 - Sikkerhetsindikatorene, offentlig tilgjengelig statistikk og Bane NOR har vært datakildene frem til nå
 - Nye retningslinjer i 2016
 - Etterspørres mer omfattende data og SJT har ikke klart å levere en betydelig del av dataene de siste par årene

Behov for årlig rapportering til markedsovervåkingsorganet

- Behov for mer data om markedet - fordrer en mer formalisert datainnsamling
- Ressurseffektivt både for tilsynet og respondentene å ha en årlig innsamling av markedsdata istedenfor flere mindre i løpet av året
- Rapporteringen til IRG-Rail - Overlapp og synergieffekt med RMMS
 - IRG-Rail-rapporteringen bakes inn
- Fast årlig rapporteringsfrist
- Fire forskjellige rapporteringsskjemaer
 - Jernbaneforetak (goods/person)
 - Infrastrukturforvalter
 - Kompetent myndighet i henhold til forordning (EF) 1370/2007

Plan for SJTs arbeid

- Møte med SD
 - Informere om samordningen av datainnsamlingen og avklare spørsmål i forbindelse med RMMS
- Felles informasjonsmøte 17. april med de som skal levere data
- Utarbeiding av nye spørreskjemaer
 - Gjennomgang av utkast på informasjonsmøtet
 - Sendes til respondentene for skriftlige innspill
- Egne møter etter behov med:
 - Jernbanedirektoratet
 - Bane NOR SF
 - Jernbaneforetakene
- Sende ut brev med pålegg om å gi opplysninger

Agendapunkt 2

- Juridisk grunnlag for å samle inn og levere markedsdata
 - Juridisk grunnlag for rapporteringene
 - Bruk av pålegg om utlevering av opplysninger
 - Skjerming av forretningshemmeligheter
- *v/ Kristoffer Johansen Eikeland, seniorrådgiver*

Juridisk grunnlag – Innhenting av markedsdata

- Markedsovervåkingsorganets oppgaver og myndighet
 - Jernbaneforskriften § 11-1
 - Arbeide for et effektivt jernbanemarked,
 - med sunn konkurranse og
 - likeverdige vilkår

- Overvåker konkurransesituasjonen på jernbanemarkedene
 - Kontrollerer forhold på eget initiativ og etter klage
 - Formål å unngå forskjellsbehandling av søkerne

Juridisk grunnlag – Innhenting av markedsdata

- Bruk av pålegg om utlevering av opplysninger
 - Jernbaneloven § 11 annet ledd
 - Opplysninger fra aktører nødvendig for å utøve markedsovervåking
 - Tilsynet kan gi pålegg om å gi opplysninger etter jernbanelov/jernbanef.
 - Fullstendig informasjonsbilde nødvendig - pålegg sikrer etterlevelse

Juridisk grunnlag – Innhenting av markedsdata

- Skjerming av forretningshemmeligheter
 - Taushetsbelagte opplysninger unntatt fra innsyn etter offentleglova
 - Forretningshemmeligheter etter forvaltningsloven § 13 er taushetsbelagt

Juridisk grunnlag – Innhenting av markedsdata

- Skjerming av forretningshemmeligheter
 - Forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 omfatter:
 - tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold
 - av konkurransemessig betydning å hemmeligholde
 - av hensyn til den som opplysningen angår

Juridisk grunnlag – Innhenting av markedsdata

- Skjerming av forretningshemmeligheter
- Synliggjør overfor tilsynet forhold dere mener skal unntas innsyn
 - Tilsynet avhengig av godt samspill med bransjen
 - Dere kjenner deres virksomhet best, og er nærmest til å markere forretningshemmeligheter
 - Tilsynet tar en selvstendig vurdering ved en evt. begjæring om innsyn

Agendapunkt 3

➤ RMMS

- Om forordning (EU) 2015/1100 (RMMS)
 - Involverte aktører
 - Presentasjon av RMMS-data 2016
-
- *v/ Kemal Zulovic, rådgiver*

Forordning (EU) 2015/1100 om overvåking av jernbanemarkedet

- [Forordning \(EU\) 2015/1100](#) av 7. juli 2015 vedrørende overvåking av jernbanemarkedet (RMMS)
 - Forordningen er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen
- Pålegger medlemsstatene en årlig rapporteringsforpliktelse til EU-kommisjonen
- Hjemlet i direktiv 2012/34/EU artikkel 15
- Artikkel 15 forplikter EU-kommisjonen å publisere en [rapport](#) om utviklingen i jernbanemarkedet annethvert år
- Tidligere var det en årlig ikke-obligatorisk RMMS-rapportering til EU-kommisjonen som Norge deltok i

Vedlegget til forordningen – RMMS-spørreskjemaet

➤ Elleve deler:

1. Infrastrukturavgifter
2. Fordeling av infrastrukturkapasitet
3. Utgifter til infrastruktur
4. Inntekter og trafikkmengder
5. Jernbanetrafikkens kvalitet
6. Transport i offentlig tjeneste (PSO)
7. Graden av markedsåpning
8. Grad av harmonisering og utvikling av lovgivningen (*)
9. Gebyrer og behandlingstid for søknader om lisens
10. Sysselsetting og sosiale forhold
11. Serviceanlegg

Nasjonale innsamlinger av data i henhold til RMMS

- RMMS fordrer at alle EU/EØS-landene gjennomfører nasjonale innsamlinger av data for å være i stand til å rapportere til EU-kommisjonen
- Involverte aktører i de nasjonale datainnsamlingene:
 - Infrastrukturforvaltere
 - Jernbaneforetak
 - Kompetente myndigheter i henhold til forordning (EF) 1370/2007
 - Drivere av serviceanlegg
 - Markedsovervåkingsorganer
 - Utstedere av lisenser

SJTs arbeid med RMMS for rapporteringsåret 2016

- Tilsynet fikk overført oppgaven med å følge opp Norges RMMS-rapporteringsforpliktelser fra Samferdselsdepartementet i september 2017
- Tilsynet overvåker konkurransesituasjonen på markedene for jernbanetjenester, jf. jernbaneforskriften § 11-1
- SJT/ ved Seksjon for markedsovervåking gjennomførte datainnsamlingen for rapporteringsåret 2016 i perioden november 2017 – mars 2018
 - Utarbeidet nye tilpassede rapporteringsskjemaer
 - Pålegg om opplysninger, jf. jernbaneloven § 11 annet ledd
 - Oppfølging av mottatte og manglende svar
 - Rapportering til EU-kommisjonen via rapporteringsverktøy, samt oppfølging
 - Læringsprosess

Oversikt over Norges RMMS-besvarelse - Inntekts- og trafikk tall

Total revenue of railway undertakings from freight services (NOK)	1 297 256 630	
Revenue of passenger PSO services (NOK)	7 766 953 433	
<i>Total revenue from fares (NOK)</i>	4 762 460 861	61 %
<i>Total PSO compensation (NOK)</i>	3 004 492 572	39 %
Total revenue of commercial passenger services (fares)	<i>Konfidensielt</i>	
Passenger services (togkm)	41 166 398	
Freight services (togkm)	7 260 738	
Total volume of services (pkm)	3 692 578 442	
<i>Volume of domestic services (pkm)</i>	3 641 820 442	99 %
<i>Volume of international services (pkm)</i>	50 758 000	1 %
Total volume of PSO services (pkm)	3 651 824 642	99 %
Total volume of commercial services (pkm)	40 600 000	1 %
Total volume of services (tkm)	3 879 744 325	
<i>Volume of domestic services (tkm)</i>	2 101 828 043	54 %
<i>Volume of international services (tkm)</i>	1 777 916 282	46 %

Oversikt over Norges RMMS-besvarelse - Sysselsetting

10.1. - Employees in the rail sector by gender and age group						
	2016 - total staff and train drivers					
	Total (full-time equivalents)	Men (%)	Women (%)	< 30 years (%)	30-50 years (%)	> 50 years (%)
Incumbent total staff	3668	73 %	27 %	17 %	47 %	36 %
Total staff other railway undertakings	564	70 %	30 %	11 %	59 %	30 %
Incumbent total number of train drivers	1158	94 %	6 %	8 %	45 %	47 %
Total number of train drivers other railway undertakings	229	94 %	6 %	7 %	60 %	32 %
Total staff infrastructure manager	4509	75 %	25 %	17 %	39 %	44 %

	Permanent contracts (%)	Temporary contracts (%)	Part-time contracts (%)	Apprentices and trainees (%)
Total staff incumbent:	92 %	8 %	1 %	0 %
Total train drivers incumbent:	99 %	1 %	0 %	0 %
Infrastructure manager staff	94 %	6 %	3 %	4 %

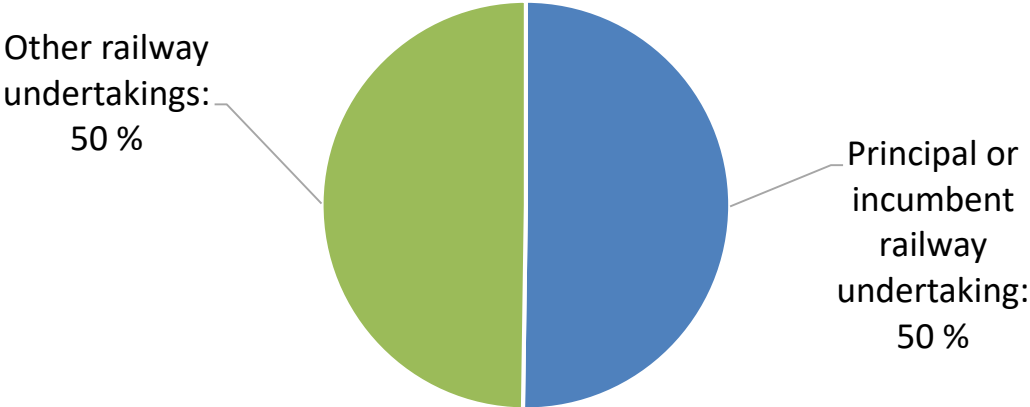
Oversikt over Norges RMMS-besvarelse – PSO-tjenester

6.1. Volume of services provided under PSOs in different market segments	2016		
	Total	Competitively tendered	Directly awarded
Total PSO-services	3 166 718 000	2,48 %	97,52 %
<i>Suburban and regional (pkm)</i>	2 753 737 000	2,51 %	97,49 %
<i>Conventional long-distance (pkm)</i>	412 981 000	2,31 %	97,69 %
<i>High-speed (pkm)</i>	-		
International services provided under PSOs (pkm)	84 550 000	11,30 %	88,70 %

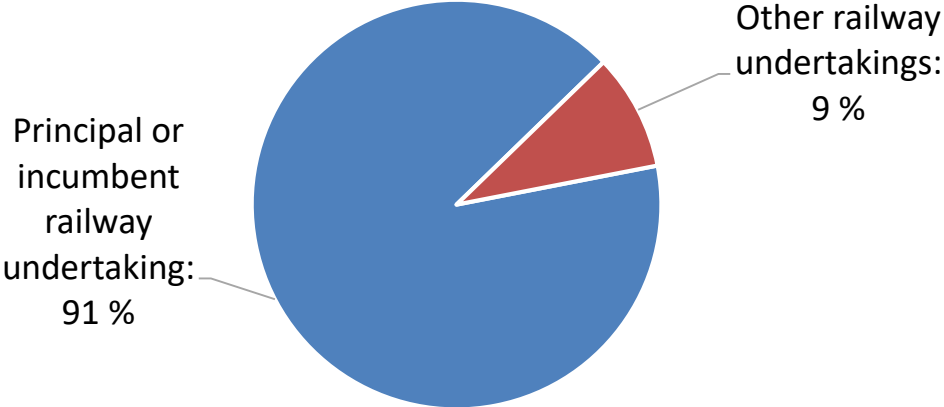
6.1. - Compensation paid for services provided under PSOs in different market segments	2016	
	NOK	
Total PSO-services	3 175 052 000	
<i>Suburban and regional</i>	2 808 473 000	88,5 %
<i>Conventional long-distance</i>	366 579 000	11,5 %
<i>High-speed</i>	-	
International services provided under PSOs	9 179 000	0,3 %

Oversikt over Norges RMMS-besvarelse – Markedsandeler

Freight market - 2016 (tkm)



Passenger market — PSO services – 2016 (pkm)



7.2. - Passenger market — commercial services	2016
	Market share of commercial services
Railway undertaking	
Principal or incumbent railway undertaking:	
SJ AB	100 %

EU-kommisjonens oppfølging av Norges besvarelse

- EU-kommisjonen bruker RMMS som hoveddatakilde for å oppfylle sin plikt etter artikkel 15 i direktiv 2012/34/EU
- Forventes at medlemsstatene leverer alle data som etterspørres i RMMS-vedlegget
 - Overgangsperiode iht. forordningen frem til 31. desember 2017
- Kommisjonen følger tett opp rapporteringen til de enkelte land



TRAMOS
Questionnaires

User's guide - TRAMOS Glossary - Reg. 2015/1100
Contact us
Logout

European Commission > Transport > TENtec > TRAMOS > Questionnaires

Country: Norway Accepted sections: ☐

Year ▼	Questionnaire status	CI	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	
2016	IN_PROGRESS (10/12)	✓	✓	✓	✓	✓	↔	✓	✓	✓	✓	✓	↔	🖨
2015	FINALIZED	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	🖨

Erfaringer og problemer ved datainnsamlingen

➤ Problemområder:

- Punktlighet og kanselleringer
- Kostnader og investeringer i infrastruktur
- Serviceanlegg
- Ad-hoc ruteleier
- Saksbehandlingstid for lisenser

➤ Risiko for at Norge ikke vil kunne oppfylle rapporteringsforpliktelsene når forordning (EU) 2015/1100 blir juridisk bindende

Del 2

Del 2

➤ **Presentere forslag til løsning for årlig rapportering**

- Forslag til rapporteringsdato
- Erfaringsformidling, utfordringer og avklaring av begreper/definisjoner
- Presentere utkast til nye rapporteringsskjemaer

➤ **Spørsmål og svar**

- Avklaring om hensiktsmessig årlig rapporteringsdato
- Gjennomgang av nye rapporteringsskjemaer og innspill fra møtedeltagerne
- Åpen spørsmålsrunde og gjennomgang av innmeldte problemstillinger

- *v/ Are Izquierdo Skjær, førstekonsulent*
- *v/ Kemal Zulovic, rådgiver*

Markedsdatarapportering

➤ RMMS:

- For SJT: 31.12 hvert år
- For virksomhetene i 2017: 05.12.2017

➤ IRG-Rail:

- For SJT: medio august/september hvert år

➤ Indikatorer knyttet til trafikk (sikkerhetsindikatorene)

- 31.01. hvert år.
- I dialog med fagavdeling om tilpasning av frist for denne delen

Erfaringer fra tidligere rapporteringer

- Våre rapporteringsplikter har stor grad av overlapp
- Trenger lenger tid for oppfølging og kvalitetssikring av innrapportert data
- Uklarheter tilknyttet informasjonspostene i rapporteringsskjema
- Lite brukervennlig rapporteringsskjema
- Gjennomgang av definisjonsliste

Forslag til nye rapporteringsfrister

- August/september i år
- To alternative forslag f.o.m. 2019:
 - Mars/april
 - Mai/juni

Rapporteringsskjemaer

- Gjennomgang av skjema